

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף פה

(המשך מעמוד קודם)

יימר בר חשו: הלוא כסף לאדם אחד, הלה מת בלא להחזיר את החוב והשאיר אחריו ספינה. אמר יימר לשלוחו לך תתפוס את הספינה כתשלום על החוב. הלך השליח ותפס אותה. פגשו אותו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שגם הם הלוו כסף לאותו אדם שמת וגם הם היו מעוניינים לתפוס את הספינה בעבור החוב. אמרו לשליח: אתה תופס לבעל חוב (= יימר) במקום שחב לאחרים (= אתה מפסיד לבעלי חוב אחרים את האפשרות לגבות מהספינה) והדין הוא שלא זכית בתפיסה.

ולכן רב פפא ורב הונא תפסו בעצמם את הספינה. רב פפא הנהיג אותה במשוטים ואילו רב הונא מתח את החבלים שלה, והם התווכחו ביניהם מי קנה את את כל הספינה.

פגש אותם רב פנחס בר אמי ואמר להם: הרי האפשרות היחידה לקנות היא רק כאשר המטלטלין מונחים ברשות הרבים, ואיך קניתם את הספינה? אמרו לו: לא תפסנו אותה בשפת הנהר שמקום זה נחשב כ'סימטא' שהיורשים זכו בה, אלא תפסנו אותה תוך כדי שהשליח הושיט אותה באמצע הנהר שמקום זה נחשב כרשות הרבים.

באו לפני רבא אמר להם: 'אווזים לבנים' אתם 'מפשיטים מהאנשים את הגלימות שלהם' ולוקחים אותם שלא כדון, כי הרי נפסקה הלכה כרבי עקיבא שלא מועילה תפיסה, ורק בחיים של המלווה מועילה התפיסה אך אתם תפסתם לאחר מותו.

*

אבימי: לווה כסף מאנשי 'בית חוזאי', ושלח את חמא לפרוע להם את החוב. לאחר שחמא נתן להם את הכסף הוא ביקש מהם לקבל בחזרה את השטר-חוב שכתב להם אבימי, אך הם אמרו לו שאת הכסף הם לקחו עבור חוב נוסף שהיה לאבימי אצלם שהיה חוב בעל-פה ללא שטר. אלא שאבימי טען שלא היה חוב כזה מעולם (-ריטב"א).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

בא אבימי לפני רבי אבהו, אמר לו רבי אבהו: אם אין לך עדים ששילמת את החוב, הם נאמנים בטענתם, משום שיש להם 'מיגו' שיכלו לטעון שלא פרעת את החוב מעולם.

[מיגו = מתוך שיכל לטעון טענה טובה יותר נאמן על הטענה הפחות טובה].

לענין שלומי שליח מאי: הגמרא מבררת האם השליח צריך לשלם לאבימי את הכסף משום שהזיק אותו בכך ששילם את הכסף בלא לקבל שטר?

לתקוני שדרתיך ולא לעוותי: לתקן שלחתי אותך ולא לקלקל. היה על השליח לחשוש שמא לא יתנו לו את השטר לאחר שיקבלו את הכסף ולדרוש מהם את השטר קודם לתשלום.

*

ההיא איתתא דהוו מפקדי גבה: היתה אישה אלמנה שבעלה הפקיד אצלה תיק מלא שטרות חוב שהלווה לאנשים, ונפטר. באו היורשים ובקשו לקבל את התיק, אמרה להם האלמנה כבר תפסתי את התיק בחיי המת בעבור חוב שבעלי המת היה חייב לי. (אמנם לא מועילה תפיסה במטלטלין לאחר מיתה אבל אני תפסתי בחיים).

באו האלמנה והיורשים לרב נחמן. אמר לה רב נחמן: אם אין לך עדים שבעלך ביקש ממך את השטרות ולא החזרת לו אותם, אם כן העובדה שאת מחזיקה בשטרות אינה נחשבת לתפיסה שלהם מחיים אלא רק לשמירת הפקדון של בעלך, ורק לאחר מיתת בעלך את נחשבת לתופסת בהם, אך לאחר מיתה כבר לא מועילה תפיסה.

*

ההיא איתתא דאיחייבה שבועה: היתה אישה שתבעו אותה להחזיר חוב, והיא כפרה בתביעה וטענה שלא היו דברים מעולם. רבא רצה להשביע אותה על כך ולפטור אותה מתשלום. אמרה לו אשתו שהיתה ביתו של רב חסדא: אני מכירה את האישה הזו שהיא חשודה להישבע לשקר (שהיתה שומעת אותה כל היום נשבעת לבטלה ולשוא - ריטב"א), ולכן רבא 'הפך את השבועה' וחייב את התובע להישבע ובכך להוציא את הכסף מהנתבעת.

פעם אחת ישבו לפני רבא רב פפא ורב אדא בר מתנא, כשהביאו לפניו שטר חוב. אמר רב פפא לרבא: אני מכיר את השטר הזה שהוא שטר פרוע. אמר לו רבא: האם יש אדם נוסף שיעיד איתך על כך? אמר לו: לא. אמר לו רבא: אפילו שאתה 'רב' אבל אין עד

אחד נאמן. אמר רב אדא לרבא: וכי רב פפא פחות נאמן מבת רב חסדא אשתך שהאמנת לה? אמר לו רבא: את בת רב חסדא אני מכיר שאינה משקרת ואילו את רב פפא איני מכיר.

[את אשתו ניסה רבא כמה פעמים והתברר לו שאינה משקרת ואילו את רב פפא לא ניסה, ואף שיש לכל אדם 'חזקת כשרות' אין זה מספיק לעדות שהרי אפילו יבא משה רבינו ויעיד לבדו אינו נאמן, אלא אם כן הדיין ניסה את העד והתברר לו שאינו משקר - אגרות משה].

בגון אבא מרי ברי: בני 'אבא מרי' אני מאמין לו ואני אקרע שטר חוב על פיו אם יאמר לי שהשטר פרוע. הגמרא מקשה: וכי תעלה על דעתך שיקרעו שטר של אדם בגלל דברי עד אחד? ומתרת: רב פפא אמר אני לא אתייחס לשטר זה, דהיינו לא אגבה על פי השטר וגם לא אקרע אותו.

*

ההיא איתתא: היתה אישה שהתחייבה שבועה בבית דינו של רב ביבי בר אבוי, אמר התובע: אני רוצה שהיא תישבע בעיר שלנו כי שם היא תתבייש להישבע לשקר והיא תודה שהיא חייבת לי. אמרה האישה: תכתבו לי שטר שנשבעתי ונפטרת מלשלם את הכסף, ואל תחתמו עליו והבית דין שבעירנו יחתמו על השטר (-ריטב"א).

משום דאתי ממולאי: הגמרא בר"ה אומרת שאב"י ורבא הגיעו מ'בית עלי' שנענשו בקיצור ימים. אמר רב פפי לרב ביבי בר אבוי: בגלל שהגעת ממשפחה של כרותי ימים אתה אומר דברים כרותים.

האי אשרתא: אם נכתב נוסח ה'קיום' של השטר (= שכותבים הדיינים: במושב שלושה היינו ובאו פלוני ופלוני והעידו על חתימת ידם [שהם אלו שחתמו בשטר] ואישרנו את השטר וקיימנו אותו) לפני שבאו העדים והעידו על חתימתם - ה'קיום' פסול כי זה נראה כשקר (אפילו שהדיינים עדיין לא חתמו על הקיום אלא רק כתבו את נוסח הקיום כהכנה לביאת העדים). ואם כן גם בענינו נראה הדבר כשקר.

וליתא, מדרב נחמן: אך הגמרא דוחה את דברי רב פפי על פי דבריו של רב נחמן.

אפילו מצאו באשפה: הבעל מצא גט באשפה שהיה כתוב בו את שמו ושם אשתו, וחתם עליו הבעל ונתן אותו לאשתו - הגט כשר אפילו שהגט הזה לא נכתב לשם הגירושין.

(המשך בדף הבא ↓)

שטר שלווה בו ופרעו: לווה שלווה כסף וכתב שטר הלוואה ביום ראשון, ובאותו יום פרע את הכסף וקיבל את השטר מהמלוה, ולאחר מכן באותו יום לווה ממנו שוב את אותו סכום – אינו יכול להשתמש בשטר הראשון להלוואה השניה (אפילו שהשמות והתאריך והחתימה זהים), משום שההלוואה השניה תיחשב ל'מלוה על פה' כי השעבוד קרקעות של הלווה שהיה על השטר הראשון כבר נמחל בפרעון החוב, וההלוואה השניה נחשבת ללא שטר ואז לא יוכל המלוה לגבות את החוב מקרקעות שיקנו הלקוחות מהלווה בעתיד.

*

ההוא גברא דאפקיד: מעשה באדם שהפקיד שבע מרגליות קשורות בסדין אצל רבי מיאשה, נפטר רבי מיאשה בלא להשאיר צוואה. באו הירשים והאיש הטוען שהוא המפקיד את המרגליות לרבי אמי. אמר להם: א. אני מכיר את רבי מיאשה שלא היה אדם עשיר וממילא המרגליות לא היו שייכות לו. ב. האדם הזה הביא סימן שהם שייכות לו (שבע, וסדין).

וכל זה דוקא באדם שלא רגיל להיכנס ולצאת בבית שבו הפקידו את המרגליות, כי אם הוא רגיל שם יש לחשוש שהוא ראה את האדם שהפקיד אותם, ועכשיו הוא יודע את הסימנים שלהם והוא משקר שהם שלו.

ההוא גברא דאפקיד נסא דנספא: מעשה דומה כנ"ל באדם שהפקיד כוס של כסף אצל רבי חסא.

הוא דאפקיד מטנסא: ושוב מעשה נוסף כנ"ל באדם שהפקיד לבוש משי אצל רב דימי אחיו של רב ספרא.

*

הוא דאמר להו נכסי לטוביה: מעשה באדם שציווה לפני מותו לתת את נכסיו ל'טוביה' אך לא פירש לאיזה טוביה. ולאחר מותו הגיע אדם והציג את עצמו בשם טוביה שלו אמר המת לתת את נכסיו. אמר רבי יוחנן צריך לתת לו את הנכסים.

אמר טוביה ואתא רב טוביה: אבל אם המת אמר שיתנו את הנכסים ל'טוביה' והגיע אדם ששמו 'רב טוביה' - לא נותנים לו את הנכסים כי הוא אדם אחר. אלא אם כן המת ידידו ש'ליבו גס בו' והוא קורא לו בשמו ללא תואר כבוד.

אתו שני טוביה: אם הגיעו שני אנשים בשם טוביה, אחד מהם שכן של הנפטר והשני תלמיד חכם ואינו שכנו, או שאחד מהם קרוב משפחה והשני תלמיד חכם ואינו קרוב – נותנים לתלמיד חכם משום שבודאי אדם לפני פטירתו רוצה לתת את הנכסים לתמיד חכם בשביל להוסיף לעצמו זכויות.

שודא דדייני: לפי ראות עיני הדיינים מי מבין השניים ידיד טוב יותר של המת, או מביניהם איש טוב וישר דרך יותר שלבטח המת היה מעוניין להעדיף אותו על פני השני.

*

תא אימא לך: בוא ואומר לך דברים מעולים שהיה אומר אביך.

המוכר שטר חוב לחבירו: מלוה שמכר את השטר חוב שהיה לו על כסף שהלוה לאדם אחר, ולאחר מכן הלך המלווה ומחל ללווה על החוב ואם כן עבשיו השטר לא שווה כלום – ההלוואה נמחלה, כי הלווה טוען לקונה 'לאו בעל דברים דידי את' (= אין לי דין ודברים איתך, אלא אני השתעבדתי למלווה והוא מחל לי על החוב). ואפילו בנו של המלווה שירש את אביו יכול למחול ללווה על החוב.

אבל אישה שהכניסה לבעלה בחתונה שטר חוב על הלוואה שהלוותה לפני החתונה, אינה יכולה למחול על ההלוואה, כי לאחר החתונה ידו של בעלה כידה וגם הוא נעשה שותף בהלוואה ואינה יכולה למחול בלי הסכמתו.